

Redactor: Gabriela Săndulescu

Coperta: Mona Velciov

Traducerea a fost făcută după originalul din limba sârbă: Sveti Vladika Nikolai Velimirovici, *Misionarska Pisma*, Beograd, 1998.

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

#### Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**NICOLAE VELIMIROVICI, episcop**

**Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi: scrisori misionare/episcop Nicolae Velimirovici;** trad. din lb. sârbă de Adrian Tănăsescu-Vlas. - Ed. a 2-a. - București: Editura Sophia, 2008

2 vol.

ISBN 978-973-136-064-5

Vol. 1. - 2008. - ISBN 978-973-136-063-8

I. Tănăsescu-Vlas, Adrian (trad.)

#### Scrisoarea I

### UNUI MUNCITOR CARE ÎNTREABĂ: „CE ESTE VIAȚA DUHOVNICEASCĂ ?“

**V**iața duhovnicească este viața adevărată. Tot restul e materie.

Materie este și trupul nostru; pământ luat din pământ. Pământ, apă, foc și aer – din aceste patru materii este construit trupul omenesc. El este construit în chip atât de iscusit și de minunat, că nu se poate arăta nici descrie – și totuși, trupul este în sine un lucru, nu este viață; este vehicul, nu este călător; este colivie, nu este pasăre.

Ce este, atunci, viața ? Sfânta Scriptură a lui Dumnezeu explică limpede acest lucru pe cea dintâi filă a sa: *Și a zidit Domnul Dumnezeu pe om luând țărână din pământ, și a suflat în fața lui suflare de viață, și s-a făcut omul suflet viu.*

Oare știi bine ce înseamnă cuvintele „mijlocit“ și „nemijlocit“ ? Ei bine, din pământ a zidit Dumnezeu, în chip mijlocit, trupul, iar nemijlocit, de la Sine, a suflat în el duh de viață. Astfel, omul a devenit suflet viu. Și astfel, omul este în aparență materie – însă materie cu duh de viață în sine, duh care este nemijlocit de la Făcătorul.

Prin acest duh de viață, omul ține legătura cu Însuși Făcătorul său și cu toată lumina duhovnicească cerească ce e în jurul Făcătorului. O flăcăruie, ce seamănă cu veșnica flacără a Dumnezeirii. Deși cu trupul ne târâm

pe pământ printre insecte, prin această flăcăruie suntem legați cu cele mai înalte ceruri și cu veșnicia.

Sufletul trăiește în trup, primind neconținut sprijin și viață de la acest duh de viață dumnezeiesc, care și este viața omului.

Vorbind la modul practic: viața duhovnicească este neconținută noastră osteneală de a ne învrednici acestui duh dumnezeiesc din noi. De ce să ne ostenim a ne învrednici? Fiindcă Făcătorul ni l-a dăruit de la Sine. Nimeni dintre noi nu l-a cumpărat, nici nu l-a plătit, ci Dragostea veșnică ni l-a dăruit. Într-adevăr, darul nu se plătește cu nimic. De asta-i darul dar. Însă cel ce primește darul, și încă unul așa de prețios cum este viața, poate măcar să se arate vrednic de acest dar.

Cum să-I răspundem lui Dumnezeu cu dragoste pentru dragoste, și cum să ne arătăm vrednici de acest dar dumnezeiesc? Pentru aceasta există o mare știință, care se cheamă știința duhovnicească. Aceasta este știința mai presus de toate celelalte științe, așa cum duhul de viață al lui Dumnezeu este mai presus de toate făpturile. Această știință nu este de la om trupesc, ci de la Însuși Sfântul Duh al lui Dumnezeu. Însuși Dăruitorul celui mai de preț dar i-a învățat pe oameni cum să se învrednicească de acest dar.

Dacă dorești să pătrunzi această luminoasă și dulce știință, binecuvântată fie dorința ta.

Pace ție și bucurie de la Domnul!

## Scrisoarea a 2-a

### UNUI OM CARE SPUNE CĂ ARE CREDINȚĂ ÎN DUMNEZEU, ÎNSĂ NU I SE ROAGĂ

**O**stenește-te să întărești credința din tine. Cu vremea vei simți nevoia să te rogi. Credința ta nu-i tare, de aceea încă nu te mână la rugăciune.

Am văzut odată cum pe o roată de moară cădea puțină apă. Și roata rămânea nemișcată. Apoi a venit apă multă, și roata s-a pus în mișcare.

Credința e putere duhovnicească. Puțina credință nu mișcă nici mintea spre cugetarea la Dumnezeu, nici inima spre rugăciune către Dumnezeu. Credința mare mișcă și mintea, și inima, și tot sufletul omului. Cât dănuiește în om o credință mare, ea îi mișcă sufletul, prin puterea ei, către Dumnezeu.

Ai citit, spui tu, cuvintele Mântuitorului: *știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte de rugăciunea voastră*, și din ele ai tras încheierea că rugăciunea nu folosește, îndeobște, la nimic. Într-adevăr, știe Dumnezeu dinainte tot ce ne trebuie, și totuși El vrea să ne rugăm Lui.

Lucrul acesta e mai ușor de explicat unor părinți decât ție, om necăsătorit. Uite, și părinții știu dinainte ce le trebuie copiilor, și totuși așteaptă că aceștia să-i roage – fiindcă părinții știu că ruga înmoaie și înobilează inima copiilor, că îi face mai supuși, smeriți, blânzi, ascultători, milostivi și nobili. Vezi câte scânteii cerești iscă rugăciunea în inima omenească?

Am citit că un oarecare călător s-a oprit lângă o casă de lângă drum. În acea casă muncitorii țineau o întrunire.



Pe dată se făcu liniște în casă. Muncitorii îngenuncheară la rugăciune – iar unul dintre ei ieși și începu să umble prin fața casei. Călătorul îl întrebă ce se face înăuntru.

Păi, se roagă lui Dumnezeu. Iar mie mi-e rușine, așa că am ieșit.

Călătorul tăcu și așteptă.

Pe cine aștepti ? – îl întrebă muncitorul.

Aștept să iasă cineva ca să-l întreb de drum.

Dar de ce nu mă întrebi pe mine ? Și eu pot să-ți arăt.

Călătorul dădu din cap și îi răspunse:

Cum ar putea să arate calea dreaptă cel ce se rușinează de Dumnezeu și de frații săi ?

Eu cred că la tine nu este rușine de rugăciune, ci pur și simplu credință slabă. Îngrijește, așadar, îngrijește pruncul din tine. Când va crește și va ajunge viteaz, îți va răsplăti însutit osteneala. Credința vitejească va pune în mișcare roata lăuntrică a ființei tale, și vei dobândi o viață nouă.

Pace ție de la Dumnezeu și binecuvântare !

### *Scrisoarea a 3-a*

## UNEI FEMEII CULTIVATE

### PE CARE LUMEA O BATJOCOREȘTE

### FIINDCĂ MERGE LA BISERICĂ

**L**a batjocură să răspunzi prin zâmbet. xxxxxxxx Batjocura lor vine din răutatea inimii; zâmbetul tău să fie lipsit de răutate. Neștiinței i se potrivește batjocura, iar cunoașterii, zâmbetul. Prin zeflemeaua lor, ei fac să crească prețul rugăciunii tale înaintea Veșnicu-

lui Judecător: fiindcă lui Dumnezeu cea mai dragă îi este rugăciunea sufletului curajos care-i înconjurat de săgețile răutății, urii, ticăloșiei și batjocurii. Toate săgețile acestea sunt boante la vârful și ascuțite la coadă, așa încât sărind înapoi din tine pricinuiesc răni înșșiși săgetătorilor.

Soția împăratului David, Mihala, și-a bătut joc de o rugăciune însuflețită a bărbatului ei. De această batjocură Dumnezeu S-a aflat mai jignit decât împăratul David. Drept aceea, Cel Preaînalt a pedepsit-o pe Mihala, și *Mihala, fiica lui Saul, nu a avut copii până la moartea sa*. Cine urmărește cu luare-aminte destinele și întâmplările omenești, acela se poate încredința că și în zilele noastre Dumnezeu pedepsește cu asprime pe cei ce își bat joc de lucrurile sfinte.

Iar tu să spui batjocoritorilor tăi – asta dacă socoți că vreun cuvânt este pentru ei leac mai tare decât tăcerea –, să le spui: „Mă mint cumva ochii mei, sau văd eu bine că voi în fiecare zi vă rugați de negustori și de judecători și de polițiști ba pentru una, ba pentru alta ? Și atunci, de ce vă bateți joc de mine când mă rog Veșnicului nostru Ziditor ? Oare nu e mai caraghios să te rogi unui nepuținător decât Celui Atotputernic ? Oare nu e mai nebunesc lucru să te închini prafului decât Făcătorului de viață și Domnului ?

Este la un prooroc o spusă: *blestemat omul care nădăjduiește în om*. Cine își pune nădejdea într-un om muritor, într-o bășică vremelnică de spumă, și nu și-o pune în Dumnezeu Atotțiitorul, este – e limpede – blestemat. Și acest blestem asupra lui și asupra casei lui poate fi confirmat de experiența vieții de zi cu zi. Este limpede că la fel de blestemat este și omul care se roagă numai omului, și nu se roagă Celui ce ține toate și poate toate“. Însă – ia seama ! – uneori tăcerea e mai folositoare și decât vorbele acestea.

Prima batjocură tulbură sufletul rugător. Tu, însă, i-ai supraviețuit deja, și de la rugăciune nu ai încetat – iar batjocura repetată e un imbold. Și tu, îmi spui, ai făcut experiența acestui lucru. Acum, într-un anume fel Dumnezeu ți-e mai apropiat, și biserica mai dragă, și rugăciunea mai dulce. Să știi că va veni vremea când batjocura aceasta va înceta, iar în locul ei vor veni încuviințarea și admirația și lauda – și atunci, sufletul tău va fi într-o primejdie mai mare decât acum. Acum te înveți cu smerenia, iar atunci vei fi luptată de trufie. Aceasta însă este altă problemă, altă ispită.

Să știi că cei ce ne chinuie prin batjocură, toți aceștia sunt vrăjmașii noștri. Și la ei s-a gândit Domnul când a poruncit: *iubiți pe vrăjmașii voștri*. Ei ne fac binele neștiind ce fac. Amărându-ne și strâmtorându-ne, ei aprind în noi torța înflăcărării dumnezeiești. Bârlându-ne pe la spate atunci când mergem la biserică, ei ne mână mai aproape de Dumnezeu. Făcându-ne pământul supărător, ei ne fac cerul drag. Gerul și vântul nu vor binele copăcelului, însă și fără să vrea îi aduc binele. Așa și vrăjmașii tăi, ție.

Drept aceea, iartă-le lor, și binecuvântează-i, și roagă-te lui Dumnezeu pentru ei, și – ceea ce e culmea a toate – iubește-i ca pe cei mai mari binefăcători ai tăi după Dumnezeu.

Dar dacă sufletul tău nu va răbda acest nimicnic șuierat de șarpe al prafului pământesc și se va rușina de Hristos, atunci vor râde de tine nu numai oamenii, ci și dracii.

Mergi cât mai des în casele plângerii\*. Mergi cât mai des și în cimitir. Gândește-te la crucea lui Hristos și sărut-o cât mai des. Și la sfârșitul vieții să te gândești. Toa-

\* Vezi cartea Ecclesiastului, 7:5 (n. tr.).

te acestea te vor ajuta să te întărești în așezarea rugătoare a ființei tale și să ajungi la biruință desăvârșită.

Pace și milă de la Dumnezeu !

#### Scrisoarea a 4-a

### UNUI TEOLOG CARE SE PLÂNGE DE NECREDINȚA UNOR OAMENI

**S**unt multe adevăruri amare în scrisoarea ta. Desparte de noi, însă, deznădejdea. Deznădejdea e zestrea morții, pe care necredincioșii o primesc cununându-se cu moartea.

Au fost și vremuri grele pentru Biserica lui Hristos, însă nici luptătorii nu s-au plecat, nici lupta nu a fost pierdută. Numai să citești la Sfântul Vasile cel Mare imaginea stării de atunci din Biserică și din lume, imagine neagră ca o noapte neagră pe o mare înviforată. Părea că e aproape sfârșitul lumii și că Judecata de Apoi este pe cale să vină; dar iată că de atunci au trecut în zbor vreo șaisprezece veacuri. Credința lui Hristos nu doar că nu s-a stins, ci a cuprins tot globul pământesc și a luminat toate marginile lumii. Și cu toate că nu le-a luminat pe toate deopotrivă, razele ei au ajuns totuși pretutindeni fie de-a dreptul, fie pieziș.

Acum câteva zile a fost la mine profesorul Manning din New York. Suflet bogat, plin de cunoaștere pământescă și totodată plin de credință. L-am întrebat despre credința la studenții americani.



Eu – zice – știu că credința lui Hristos e o putere nebiruită. Precum mercurul în barometru, această putere se ridică și se coboară, însă nu se împuținează. Oamenii superficiali și neștiutori se înșală crunt atunci când proorocesc pieirea creștinismului. Cu o sută de ani în urmă, când științele naturii începuseră să ia mare avânt, în universitatea P. s-au înscris numai cinci studenți la facultatea de teologie. Numai cinci, auziți ? Și când s-au înscris aceștia cinci, ceilalți studenți râdeau de ei, zicând: „Voi nu vedeți că s-a terminat cu credința ?” Iar acum, după o sută de ani, în aceeași universitate la științe teologice sunt înscriși câteva sute de studenți.

Uite ce zice un american despre americani. Iar tu, sârbule, uită-te câte sute de teologi sunt doar în facultatea voastră de teologie ! Peste două sute. Oare necredința, sau credința celor două sute de tați și două sute de mame ale voastre v-au adus în școala duhovnicească ? Credința, fără îndoială.

Iar faptul că unii dintre creștini au căzut din credință, pentru cine e o nefericire afară numai pentru ei înșiși ? *Oare necredința lor va face netrebnică credința lui Dumnezeu ?* Așa întreba eroicul apostol al lui Hristos în cele dintâi zile ale istoriei noastre, care acum a împlinit nouăsprezece veacuri. Aceste numeroase veacuri au dat dreptate perspectivei lui luminoase asupra viitorului. În-sușește-ți și tu această luminoasă perspectivă apostolică asupra viitorului creștinismului. Încearcă să scrii despre Biserica o lucrare cu titlul: „Carul triumfal al lui Hristos”.

Durerea ta pentru necredința unora arată dragostea ta față de Hristos. Știi și tu că durerea este una din expresiile cele mai des întâlnite ale dragostei.

Să te păzești bine, însă, ca nu cumva să îi urăști pe cei care nu cred. Acest lucru ar fi pentru tine vătămător,

iar pentru ei, nefolositor. Tu să te uiți la ei cu compătimire, ca la niște călători care au fost atacați la drumul mare de tâlhari ascunși și au fost jefuiți. Să îi compătimești precum compătimești săracii de pe stradă.

Și să te rogi lui Dumnezeu pentru ei. Vei fi misionar. Prima regulă a misionarismului să îți fie: trebuie să te rogi lui Dumnezeu pentru cei căzuți din credință.

Harul lui Dumnezeu să fie cu tine !

*Scrisoarea a 5-a*

### UNEI MAME CARE NU A PUTUT SĂ AFLE MORMÂNTUL FIULUI CĂZUT ÎN LUPTĂ

**L**-ai căutat, zici, prin toate cimitirele militare. Ai mers de la Zlatibor până la Corfu, până la Salonic. Te-ai suit la Kaimakcealan, la Macikov Kamen. Te-ai coborât în valea morților. De fiecare dată când ai aflat de un cimitir militar, te-ai grăbit să te duci acolo. Te-ai rugat să ți se citească listele celor înmormântați colo și colo. Ai silabisit și numele de pe cruci. Nimic și nimic.

Nu te întrista, mamă dragă. Întristarea mare e păcătoasă. *Al lui Dumnezeu este pământul și toate câte sunt într-însul.* Oriunde ar fi mormântul fiului tău, e pe pământul lui Dumnezeu. Când atingi pământul negru dinaintea pragului casei, ai atins o margine a mormântului fiului tău. Iar ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu umblă pe pământ și vede pe cei morți la fel ca pe cei vii. Dacă

fiul tău s-a ascuns de tine, de Dumnezeu nu s-a ascuns. Însuși Dumnezeu l-a ascuns de tine ca să curețe prin întristare inima ta și să îți pregătească o surpriză plină de bucurie: întâlnirea plină de bucurie cu fiul tău în veșnicele Lui curți.

Nu se cunosc mormintele multor oameni mari și sfinți. Necunoscut a rămas mormântul proorocului Moise, și mormintele multor apostoli și mucenici ai lui Hristos, și mormintele multor pustnici și nevoitori. Numele lor sunt cu litere roșii în calendar. Slăvim pomenirea lor, le zidim biserici, le înălțăm rugăciuni; dar de mormintele lor nu știm. Deci, nu se cade să te întristezi că și mormântul fiului tău va rămâne știut numai de Ochiul atotvăzător, la fel ca mormintele atâtor sfinți și sfinite.

Unei mame din Debar i-a fost îngropat fiul ostaș în pământ depărtat. Din pricina bătrâneții, ea nu putea să meargă la mormânt – și a găsit bătrâna un mijloc ca să facă parastas, dar nu la mormântul fiului ei. În fiecare sâmbătă, ea mergea la cimitirul militar din Debar. Acolo zac ostași morți, ale căror necăjite mame vin la mormintele lor. Și la aceste morminte ea aprinde lumânări și spune în șoaptă rugăciuni. Și îi roagă pe preoți să facă parastas și să pomenească numele scris pe cruce, și totodată numele lui Atanas al ei.

Și tu poți face așa. Și durerea ta se va alina.

Și mai însemnat este însă faptul că trebuie să te gândești la sufletul copilului tău mai degrabă decât la mormântul lui. Iată, sufletul lui nu este în nici un mormânt de pe pământ. El este mai aproape de tine ca de mormânt. A fost o altă mamă care în vremea războiului a mers pe câmpul de luptă la mormântul fiului. Mormântul era pe linia frontului, și n-au lăsat-o. S-a întors nemângâiată la casa ei. Deodată, din purtare de grijă a lui

Dumnezeu, i s-a arătat fiul ei în odaie. Mama a sărit și a strigat:

Unde ești, fiul meu ?

Am mers împreună cu tine, mamă – și s-a întors.

Și i-a mai spus că îi e bine și că ea trebuie să înceteze cu plânsul.

Încetează și tu cu plânsul și începe să faci milostenie pentru odihna sufletului fiului tău. Ai înmuiat destul cu lacrimi pământul inimii, acum e vremea să-l lași să rodească – iar rodul cel mai scump care odrăștește din lacrimi este rugăciunea, milostenia și încredințarea în voia lui Dumnezeu. Rugăciunea să-ți fie una din scândurile crucii, iar milostenia, cealaltă. Din ele să faci cruce fiului tău. Rugăciunea se ridică la înălțime, iar milostenia se întinde în largime. Și blânda încredințare în voia lui Dumnezeu să-ți fie precum cuiele în care se prind scândurile crucii.

Să nu desparți rugăciunea de milostenie – și mângâierea cea bună se va lăsa pe inima ta lin, ca roua pe iarba însetată.

Pace ție de la Dumnezeu și binecuvântare !

### *Scrisoarea a 6-a*

#### **UNUI COMERCIANT AFLAT ÎN SUFERINȚĂ, PE CARE TOȚI L-AU PĂRĂSIT**

**Î**mi scrii că ești pierdut. 22222222222222222222  
Prietenii te-au părăsit. Unii își întorc capul când te văd, alții râd de tine. Numai credința în Dumnezeu te ține să nu înnebunești ori să îți faci ceva rău. Așa îmi scrii.